

**12 PARIMET
PËR DIALOGUN
NDËRFETAR NË
NIVELIN LOKAL**

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

NJOHJA DHE TË KUP- TUARIT E SITUATËS SË FEVE LOKALE

01 Autoritetet lokale ftohen të vërejnë rolin në rritje që po luan aktualisht feja në **ndërtimin e identiteteve individuale dhe kolektive**, si dhe ndikimin e saj mbi socializimin dhe formimin e përfaqësive sociale, dhe mbi pikëpamjet e shumë qytetarëve mbi botën. Feja është shprehje dhe rezultat i një sistemi të besimeve që transmetohen nga një brez tek tjetri dhe i besnikërisë në një traditë. Ajo ndihmon për të përmirësuar mënyrën e të menduarit të njerëzve dhe përcakton vlerat dhe rregullat e sjelljes.

02 Këto autoritete duhet të kenë **njohuri** të mira mbi dimensionet e grupeve fetare lokale dhe mbi organizimin e tyre. Ato duhet të jenë të vetëdijshme për faktin se nëpërmjet mësimdhënies, trajnimit dhe shërbimeve që ofrojnë, aktivitetet e organizatave fetare lokale janë një përfitim i vërtetë për publikun. Këto aktivitete u ofrojnë anëtarëve ndjenjën e të kuptuarit dhe i ndihmojnë për të krijuar marrëdhënie shoqërore dhe për

të qenë në këtë mënyrë pjesëmarrës me të drejta të plota në shoqërinë vendase. Ndërgjegjësimi për vendin dhe rolin e minoriteteve etnike dhe/ose fetare mund të shoqërohet në mënyrë të dobishme me të njëjtin nivel ndërgjegjësimi për autoritetin latent të ushtruar nga **shumica**, e cila ka përgjithësisht kuazi-monopolin e levave lokale të pushtetit. Kjo qasje do të ndihmonte në parandalimin e pakicave për t'u shtyrë drejt pozicioneve mbrojtëse, kundër gjykimit të tyre më të mirë. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet rolit të familjeve, dhe sidomos të nënave, të cilat ndihmojnë në transmetimin e vlerave të tyre kulturore tek gjeneratat e ardhshme, në një qëndrim të hapjes ndaj shoqërisë.

03 Organizatat fetare nuk duhet të konsiderohen si entitete homogjene, por si organizata të cilat janë ndonjëherë objekt i **pikëpamjeve kontradiktore**. Vendimi i autoriteteve lokale lidhur me bashkëbiseduesit që janë të hapur për dialog, ndërsa në të njëjtën kohë janë në një pozicion që mund të kenë ndikim mbi komunitetin e tyre, është kritik si për të tashmen ashtu dhe për të ardhmen e shoqërisë.

NXITJA E TË KUP- TUARIT NDËRMJET PJESËMARRËSVE NË DIALOG

04 Autoritetet lokale duhet të kontribuojnë në procesin e **zbulimit të kulturave të tjera** duke respektuar ngjashmëritë dhe dallimet kulturore, duke kuptuar pikëpamjet e ndryshme dhe në kundërshtim me zakonet dhe praktikën vendase, dhe duke e shpërndarë dhe përhapur këtë informacion. Ato mund ta bëjnë këtë gjë duke inkurajuar mësimin e gamës së plotë të njohurive fetare, me synim zhvillimin e njohurive kulturore dhe jo të praktikave fetare. Një edukim i tillë, i ofruar nga shkollat si dhe përmes qendrave të studimeve qytetare fetare do të jetë faktor kyç për nxitjen e më shumë transparence dhe kërkimit për njohuri. Të qenit të hapur ndaj të tjerëve mund të zgjojë dhe dëshirën për një kuptim më të mirë të besimit të dikujt, ose të vlerave personale dhe sociale të dikujt, duke ndihmuar kështu për një vetëdijje më të madhe kulturore për zvogëlimin e rrezikut të radikalizmit. Ky veprim duhet të udhëhiqet nga dëshira për të krijuar kushte për barazi mes grave dhe burrave dhe për të siguruar futjen në lojë të këtyre faktorëve.

05 Autoritetet lokale duhet të identifikojnë **momentet oportune** për zhvillimin e njohurive të ndërsjella dhe kontaktet ndërmjet personave, për reduktimin e ndjenjave të mosbesimit, dhe madje edhe të frikës. Qëllimi duhet të jetë arritja e progresionit të qëndrueshëm të kalimit nga injoranca tek dituria, nga dija tek të kuptuarit dhe nga të kuptuarit tek besimi. Aktivitetet përkatëse mund të përfshijnë vizita në vende të ndryshme kulturi, apo krijimin e një forumi ose festivali vjetor ndërkulturor apo ndërfaqetare. Kjo mund të shoqërohet nga krijimi i një këshilli për marrëdhëniet ndërkulturore dhe ndërfaqetare, si fokus për shkëmbime këndvështrimesh shumëpalëshe.

KRIJIMI I PARTNERI- TETEVE

06 Autoritetet lokale janë në **vijën e parë** kështu që prania e tyre aktive në terren, familjariteti me të gjithë personat me interes për procesin dhe kapaciteti i tyre për risi u jep autoriteteve lokale një rol udhëheqës plotësisht **legjitim** në lidhje me aktivitetet fetare. Diskutimet dhe aktivitetet e tyre duhet të udhëhiqen nga shqetësimi për hapje, novacion dhe eksperimentim.

07

Roli i autoriteteve lokale në promovimin e dialogut dhe krijimin e partneriteteve do të jetë më efektiv dhe i vlefshëm në kuadrin afatgjatë në qoftë se **përbushen që në fillim kushtet e përcaktuara:**

- ▶ respektimi i ligjshmërisë;
- ▶ nxitja e barazisë mes grave dhe burrave;
- ▶ neutraliteti fetar dhe mosdiskriminimi;
- ▶ transparenca në të gjitha aktivitetet e tyre.

08

Autoritetet lokale nuk duhet të përfshihen drejtpërdrejt në zhvillimin e dialogut ndërfetar. Parimet e subsidiaritetit dhe të autonomisë fetare duhet të maten me sponsorizimin zyrtar apo organizimin e një dialogu të tillë. Qëndrimi zyrtar duhet të jetë ai i **mosindiferencës** dhe **mosndërrhyrjes**. Roli i autoriteteve vendore në thelb është ai i lehtësuesit, ndërmjetësuesit ose, nëse është e nevojshme, i rregullatorit, mbështetur në objektiva të përcaktuara në mënyrë të qartë dhe të negociuara. Nga pikëpamja e tyre, përkatesisht e neutralitetit të studiuar, dialogu ndërfetar në fakt bazohet tek arsyeja më shumë sesa tek besimi, dija apo feja.

09

Duke theksuar nocionet e njohjes dhe konfidencës, autoritetet lokale mund të sigurojnë që fetë të mos shihen si problem, por si **burim**, përmes përqafimit të një qëndrimi pozitiv për menaxhimin demokratik të pluralizmit. Aktivitetet e tyre duhet të drejtohen drejt dy objektivave: krijimi i një **strukture organizative më koherente** për rrëfimet fetare lokale dhe forcimi i **kohezionit social**. Organet dhe partnerët e përfshirë në dialog nuk duhet të dalin jashtë roleve të tyre specifike, dhe duhet ta trajtojnë dialogun pikësesari dhe mbi të gjitha si vlerë të përbashkët që duhet të inkurajohet.

10

Aktivitete të tilla si ndërtimi apo menaxhimi i vendeve të kultit duhet të projektohen në mënyrë të tillë që të nxisin ekuilibrin dhe harmoninë dhe duhet të inkurajojnë më shumë çiltërsi dhe jo getozimin. Kjo do të thotë se një **qasje ndërfetare** duhet të marrë gradualisht përparësi kundrejt një qasjeje shumëfetare. Aktivitetet e autoriteteve lokale duhet të udhëhiqen nga shqetësimi për të promovuar një besim të përbashkët në një Zot me shumë fytyra.

11 Shqetësimi i autoriteteve lokale lidhur me diversitetin fetar dhe dialogun ndërfaqësor duhet të reflektohet në terma konkrete në politikat sociale, të sportit, arsimin, planifikimin e qyteteve dhe politikat kulturore si dhe në marrëdhëniet e tyre me shoqatat lokale, duke u dhënë atyre **një dimension transversal**. Si i tillë, ai duhet të ndikojë dhe të informojë të gjitha fushat e veprimtarisë, në vend që të përbëjë një zonë të caktuar. Nëse të gjithë personat e përfshirë janë të gatshëm ta dëgjojnë njëri-tjetrin, do të jetë e mundur të arrihet ajo që kanadezët e quajnë «**përshtatje e arsyeshme**», që do të thotë ofrimi i mundësive maksimale për të shprehur bindjet fetare përmes rrëfimit, për aq kohë sa kjo nuk bie ndesh me të drejta të tjera themelore.

VLERËSIMI

12 Në konsultim me organizatat fetare lokale, autoritetet lokale duhet të përcaktojnë paraprakisht çfarë **kriteresh dhe treguesish** duhet të përdorin për të vlerësuar efektivitetin e dialogut ndërkulturor dhe ndërfaqësor. Këtu përfshihet zhvillimi i ekspertizës dhe krijimi i rrjeteve për shkëmbime mes besimeve, apo i trajnimeve dhe qendrave të informacionit. Ato duhet të hyjnë po ashtu në kontakt me përfaqësuesit e autoriteteve të tjera lokale për të krahasuar instrumentet e përdorura, në mënyrë që të zhvillojnë qasjen e tyre specifike.

Për Kongresin e Autoriteteve Lokale dhe Rajonale, promovimi i dialogut ndërfetar dhe ndërkulturor është një element vendimtar i dialogut ndërmjet grupeve të ndryshme që përbëjnë komunitetet tona lokale.

Ai përbën një mjet efektiv në luftën kundër intolerancës dhe radikalizimit dhe në forcimin e «bashkëjetesës» me respekt të ndërsjellë.

Kongresi e filloi punën për këtë temë me dy konferenca të organizuara në vitin 2006 dhe 2010 në Montchanin, Francë. Në këto aktivitete, përfaqësues të pushtetit lokal, akademikë, si dhe përfaqësues të organizatave ndërkombëtare dhe udhëheqës fetarë morën pjesë në diskutime, të cilat u përqendruan tek roli i autoriteteve lokale në dialogun ndërfetar - në veçanti tek shkëmbimi i praktikave të mira, parimet e sekularizimit, edukimi fetar, trajnimi i udhëheqësve fetarë dhe financimi i vendeve të adhurimit. Këto 12 parime plotësojnë idetë e paraqitura në Librin e Bardhë për Dialogun Ndërkulturor «Të jetosh së bashku si të barabartë në dinjitet», botim i Këshillit të Evropës, miratuar në vitin 2008.

www.coe.int/congress-intercultural
congress.intercultural@coe.int

Botuar në: mars 2016

SQI

www.coe.int

Këshilli i Evropës është organizata udhëheqëse e kontinentit për të drejtat e njeriut. Ai përbëhet nga 47 shtete anëtare, 28 prej të cilave janë anëtare të Bashkimit Evropian. Kongresi i Autoriteteve Lokale dhe Rajonale është një institucion i Këshillit të Evropës, përgjegjës për forcimin e demokracisë lokale dhe rajonale në 47 shtetet anëtare të tij. I përbërë nga dy dhoma - Dhoma e Autoriteteve Lokale dhe Dhoma e Rajoneve - dhe tre komisione, ai sjell së bashku 648 zyrtarëve të zgjedhur që përfaqësojnë më shumë se 200.000 autoritetet lokale dhe rajonale.

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE